

## خلاصه کتاب ارزشیابی آموزشی علیرضا کیامنش

### فصل اول: دوره های ارزشیابی آموزشی

#### پیشگفتار

قدمت اندازه گیری و امتحان به قدمت آموزش و یاد دادن برابر است. در گذشته آموزش به صورت غیرنظام دار و غیررسمی بود و اندازه گیری نیز به همان صورت انجام می شد. با گسترش آموزش رسمی اندازه گیری و امتحان نیز شکل رسمی به خود گرفت. فعالیت های اولیه امتحان و اندازه گیری بیشتر به تعیین میزان موفقیت فراگیران در یادگیری مطالب محدود بود. در اوایل قرن بیستم سیستم ابزارهای اندازه گیری یعنی آزمونها، رواج پیدا کردند. با تلاش رالف تایلر حوزه ارزشیابی آموزشی شکل گرفت و به عنوان یک حوزه مستقل در کنار سایر حوزه های علوم تربیتی جای گرفت.

#### تاریخچه ارزشیابی

چینی ها قریب 4000 سال پیش برای انتخاب پرسنل اداری از امتحان استفاده می کردند. در ایران باستان، یونان، اسپارت و روم نیز مدارکی دال بر وجود امتحان وجود دارد. در زمان شاپور، پادشاه ساسانی، در جندی شاپور برای دانشجویان پزشکی مجلس امتحان برگزار می شد و اجازه کار پزشکی مشروط به موفقیت در امتحان بود. در قرن هفتم هجری در مدرسه مستنصریه بغداد، به دلیل فزونی داوطلبان، امتحان ورودی برگزار می شد. در مدارس دوره قاجار ارزشیابی در دو مرحله انجام می گرفت:

(۱) ارزشیابی روزانه هر چند روز یک بار

## خلاصه کتاب ارزشیابی آموزشی علیرضا کیامنش

(۲) ارزشیابی نهایی در پایان کتاب یا سال تحصیلی

در دوره قاجار امتحان به دو صورت شفاهی و کتبی برگزار می شد و حضور شاگردان دیگر در جلسه امتحان ضروری بود.

جوزف مایر رایس در سال های 1897 تا 1898 با مطالعه عملکرد املای 3000 دانش آموز آمریکایی نخستین فعالیت رسمی و نظام دار ارزشیابی آموزشی را انجام داد.

آزمون های استاندارد در اوایل قرن بیستم رواج پیدا کردند و جنبش اعتبارگذاری بر موسسات آموزشی آغاز شد

در سال های قبل از 1920 رالف تایلر فعالیت ارزشیابی را تعیین میزان موفقیت برنامه درسی از طریق اندازه گیری های حاصل از نمره های آزمون دانست.

تایلر در فاصله سال های 1930 تا 1945 به این نتیجه رسید که ارزشیابی باید حول هدف های آموزشی مشخص سازمان یابد.

تایلر فرایند ارزشیابی را فرایند تعیین میزان انطباق هدف ها و عملکردهای برنامه تعریف کرد

تایلر پدر ارزشیابی آموزشی نامیده می شود و روش او هدف مدار است.

پس از تایلر، روش های دیگری توسط افرادی مانند هاموند، متفسیل و مایکل ارائه شد

اسکریون در سال 1967 مفاهیم ارزشیابی تکوینی و ارزشیابی تراکمی یا پایانی را مطرح کرد

استیک در سال 1975 الگوی ارزشیابی پاسخگو را ارائه داد

استافل بیم در سال 1971 الگوی ارزشیابی سیپ (CIPP) را با تمرکز بر تصمیم گیری ابداع کرد.

انتقادی که بر روش تایلر وارد شد بی توجهی به پیامدهای ناخواسته و تمرکز صرف بر هدف های رفتاری از پیش تعیین شده بود.

تعریف های ارزشیابی

## خلاصه کتاب ارزشیابی آموزشی علیرضا کیامنش

مفهوم ارزش و تعیین بها در تمامی تعریف های لغوی ارزشیابی، مانند فرهنگ های وبستر، دهخدا و دیگر فرهنگ ها، مشترک است.

رالف تایلر: ارزشیابی فرایند تعیین میزان موفقیت برنامه در رسیدن به هدف های آموزشی مطلوب است. در این تعریف، بر تغییرات رفتاری فراگیران تاکید می شود.

پاپهام: ارزشیابی یعنی تعیین ارزش کردن و سنجش رسمی ارزش پدیده های آموزشی.

کرانباخ: ارزشیابی شامل جمع آوری و استفاده از اطلاعات برای تصمیم گیری درباره یک برنامه آموزشی است. در این تعریف بر بهبود برنامه تاکید می شود.

### دانلود خلاصه درس ارزشیابی آموزشی کیامنش pdf

#### تعریف کرانباخ از ارزشیابی

(۱) جمع آوری اطلاعات

(۲) استفاده از اطلاعات

(۳) تصمیم گیری

استافل بیم و شینکفیلد: ارزشیابی فرایند تعیین، به دست آوردن و فراهم کردن اطلاعات توصیفی و قضاوتی درباره ارزش و مطلوبیت هدفها، طرحها و اجراست که با هدف هدایت تصمیم گیری انجام می شود.

ولف: ارزشیابی یعنی قضاوت کردن یعنی جمع آوری شواهدی که در نهایت به یک قضاوت ارزشی منجر شود.

بی بی: ارزشیابی عبارت است از جمع آوری منظم و تفسیر شواهد که به قضاوت ارزشی منتهی شود و هدف آن انجام اقدام یا عمل باشد.

عنصر کلیدی در تعریف بی بی: اقدام یا عمل (action) که همان تصمیم گیری است.

## خلاصه کتاب ارزشیابی آموزشی علیرضا کیامنش

### تفاوت ارزشیابی با چند مفهوم دیگر

#### الف) ارزشیابی و اندازه گیری

اندازه گیری: فرایندی نظام دار برای اختصاص دادن اعداد به صفات یا اشیا بر اساس قواعد معین است.

اندازه گیری توصیف کمی است مانند نمره هوش 10 اما ارزشیابی شامل قضاوت ارزشی و کیفی است مانند باهوش بودن.

اندازه گیری معمولاً فاقد قضاوت و داوری است اما ارزشیابی بر پایه قضاوت استوار است.

اندازه گیری ابزاری برای ارزشیابی است و اطلاعات لازم را فراهم می کند.

هدف اندازه گیری معمولاً مقایسه ویژگی های فردی فراگیران است اما هدف ارزشیابی بررسی کیفیت و اثربخشی برنامه آموزشی است.

در منابع فارسی این کتاب واژه سنجش مترادف با اندازه گیری به کار رفته است.

#### ب) تفاوت ارزشیابی و پژوهش

انگیزه: نیروی محرک پژوهشگر کنجکاوی و کشف حقیقت است اما انگیزه ارزشیابی، حل مشکل، تصمیم گیری و اقدام عملی است.

نتیجه مداری در برابر تصمیم مداری: پژوهش نتیجه مدار است و به تولید دانش تعمیم پذیر می پردازد اما ارزشیابی تصمیم مدار است و به مجری برنامه در تصمیم گیری کمک می کند.

قضاوت: پژوهشگر در مورد خوب یا بد بودن یافته ها داوری نمی کند فقط واقعیت را بیان می کند اما ارزشیابی ذاتاً با داوری و قضاوت در مورد مطلوبیت برنامه همراه است.

تعمیم پذیری: پژوهش بر اساس قوانین کلی و روایی بیرونی، یعنی تعمیم به همه انجام می شود اما ارزشیابی مختص یک موقعیت خاص و دارای روایی درونی برای همان موقعیت است.

## خلاصه کتاب ارزشیابی آموزشی علیرضا کیامنش

روش شناسی: پژوهش از قواعد دقیق، مانند نمونه گیری، گروه کنترل و کنترل متغیرها، پیروی می کند. ارزشیابی انعطاف پذیر است و همیشه امکان استفاده از روش های دقیق آزمایشگاهی، مانند گروه کنترل، را ندارد.

ارزشیابی به کلیت لازم برای تعمیم یافته ها فکر نمی کند بلکه به حل مسئله موجود می اندیشد.

پژوهشگر در انتخاب موضوع مدت زمان اجرا و نحوه عمل آزادی دارد و بر اساس علاقه و تخصص خود کار می کند.

مجری ارزشیابی معمولاً پروژه ای خاص را از طرف کارفرما دریافت می کند و فعالیت خود را تحت فشار زمانی معین انجام می دهد.

ارزشیابی باید در موقعیت های خاص تصمیم گیری به بازخورد های لازم برای تصمیم گیرندگان منجر شود.